

Årsberättelse 2019

HEMBYGDSFÖRENINGEN

UMBYGDA

Välkomna till årsmöte!
Tisdagen den 24 mars 2020 kl 19.00
i Storstugan, Brännlands Wårdshus

Umbygda bjuder på kaffe/te och tårta.
Underhållning av Ingemar Grahn som tolkar Elvis.
Ta gärna med vänner/grannar till årsmötet.

Föredragningslista

Umbygdas årsmöte tisdagen den 24 mars 2020

1. Årsmötets öppnande
2. Mötets behöriga utlysande
3. Val av ordförande, sekreterare och 2 justeringspersoner för årsmötet
4. Fastställande av föredragningslistan
5. Styrelseberättelse
6. Ekonomirapport
7. Revisionsberättelse
8. Fastställande av balans- och resultatrapport
9. Fråga om ansvarsfrihet
10. Bestämmande av årsavgift för 2021
11. Val av ordförande för verksamhetsåret 2020
12. Val av styrelseledamöter för 2 år
13. Val av 2 revisorer
14. Val av 2 revisorssuppleanter
15. Val av valberedning för kommande verksamhetsår
(3 personer inkl. sammankallande)
16. Bemyndigande att teckna föreningens firma
17. Val av ombud till länsförbundets stämma den 5 maj 2020 i Malå
18. Bemyndigande för styrelsen att utse deltagare i kurser etc. som anordnas av läns- eller riksförbundet
19. Ersättning till ordförande, kassör, sekreterare samt ledamöterna i byggnadskommittén och aktivitetskommittén
20. Nya frågor
21. Årsmötets avslutning.

Ärende som medlem önskar få behandlat vid årsmötet ska för beredning vara styrelsen tillhanda senast 8 dagar före årsmötet.

STYRELSEN OCH ÖVRIGA FUNKTIONÄRER 2017

Ordförande: Eva Lindman, 076-844 55 88, eva.lindman@hotmail.com

Kassör: Erik Selander, 090-18 05 49, erik@niconet.se

Sekreterare: Roland Lindberg, 073-826 79 36, roland.lindberg@yahoo.se

Övriga ledamöter: Birgitta Bäckström, Maria Lindman, Lars-Erik Lundberg, Brita Lidström Geelmuyden, Morgan Persson, Eva Sunding och Elisabeth Tellenbach.

SAMARBETSPARTNERS Hembygdsföreningen Umbygda är ansluten till Västerbottens Läns Hembygdsförbund, Folkrorelsearkivet samt Sveriges Hembygdsförbund. Föreningen har ett gott samarbete med Läns museet, Studieförbundet Vuxenskolan och Brännlandsortens Intresseförening (BOIF).

Medlemmar i Umbygda

Verksamhetsåret 2019 har varit händelserikt. Det var det år Umbygda fyllde 70 år! Firandet har inte skett vid ett tillfälle utan i samband med föreningens olika aktiviteter. Vid brasaftonen i maj föredrogs till exempel Umbygdas historia från starten 1949 och framåt och vid oktober månads brasafton tog vi upp några intressanta händelser som inträffat under åren.

Byggnadskommittén redovisar ett stort antal projekt som vi genomfört under året. Flera av dessa projekt har varit synnerligen kostnadskrävande. Många har dessutom krävt professionell arbetsinsats. Utöver detta har styrelsen m.fl. lagt ner många, många ideella timmar.

Eva Sunding har som vanligt gjort en gedigen redovisning över våra brasaftnar och andra föreningsaktiviteter under året.

Både byggnadskommitténs redovisning och Eva Sundings sammanställning över årsaktiviteter är viktiga dokument att spara för framtiden. Vi överlämnar därför regelbundet våra dokument till Folkförhållningskontoret för lagring.

Krafterna räckte inte till för att anordna Adventsmarknaden i Ängersjölogan och i torpstugorna första advent 2019. Vi tar nu

nya tag och har bildat en liten grupp som i god tid ska planera och genomföra marknaden i december i 2020.

Keramikern Terese Ryndal fortsätter med sin försäljning av egentillverkad keramik i ladugårdssporten under kommande sommar.

Vi har under året haft ytterligare jubilarer att fira – vårt fina samarbete med Kristina och Michael Hansen har fyllt 10år.

Under året har vi fått 36 nya medlemmar. Vi har gjort en förändring avseende medlemskapet, fr.o.m. 2020 har vi endast ett medlemskap, 100 kr/person.

Under 2019 har Umbygda reviderat sina stadgar. De gamla stadgarna var från 1949. De har anpassats så att de ger möjlighet för föreningen att bilda ett fastighetsbolag.

Vi vill gärna ha er hjälp med tips på aktiviteter/evenemang som är intressanta både för ung och gammal – vi uppskattar om ni kommer med förslag!

Brännland i februari månad 2020

*Eva Lindman
ordförande i Umbygda*

Foto Sonia Nordström

Möten och arrangemang

FEBRUARI: Före detta länsantikvarie Bo Sundin berättade vid årets första brasafton om några byggnadsminnen i umeåtrakten. Byggnadsminnen är kulturhistoriskt värdefulla byggnader som skyddas enligt bestämmelser i kulturmiljölagen. Det finns 80 byggnadsminnen i Västerbotten. Bo Sundin berättade bland annat om Angården, som ligger strax utanför centrum, i Västerhiske.

MARS: Brasafton/årsmöte med underhållning av Blåbärspojkarna. Årsmötet leddes av Berndt-Ola Lundström och sekreterare Roland Lindberg. Det redovisades bland annat att man genomfört vissa arbeten som varit nödvändiga. Hembygdsföreningen Umbygda har för kommande år följande styrelse: Ordförande Eva Lindman, sekreterare Roland Lindberg och kassör Erik Selander. Övriga ledamöter: Birgitta Bäckström, Maria Lindman, Lars-Erik Lundberg, Brita Lidström Geelmuyden, Morgan Persson, Eva Sunding och Elisabeth Tellenbach.

APRIL: Brasaftonen i Storstugan på Brännlands Wårdshus inleddes med att Tomas Blomberg spelade några låtar på sin nyckelharpa. Därefter berättade Lars-Erik Lundberg om sin barndom och upp-

växt i Norrfors under 40-talet. Lars-Erik sa bland annat att ”Det tar många år att vara barn, men roligt var det – fast ganska jobbigt.” Berättaraftonen avslutades med dragning i ett konstlotteri – akvareller skänkta av Torkel Sigurdsson.

Lars-Erik Lundberg och Tomas Blomberg underhåller.

Foto Eva Sunding

MAJ: Umbygdas 70-årsjubileum kommer inte att firas vid något speciellt tillfälle utan i samband med olika aktiviteter. Detta inleddes med att man berättade om föreningens historia från 1949 och framåt. Roland Lindberg, Umbygdas sekreterare, gjorde nedslag i föreningens historia. Björn Ericsson, före detta ordförande, berättade om det stora arbete som gjorts för att få till en film om Umbygda och Bo Nilsson, ordförande för Västerbottens Hembygds-

förbund, gratulerade den pigga åldringen med ett fint diplom. Roland Widmark och Christina Kajberg underhöll med musik och sång från samma tidsperiod.

JUNI: Föreningen har som tradition att anordna en bussresa i början av sommaren. I år inleddes resan med ett besök på Forsbacka Ull och Jordkällaren i Tväråbäck. Eftersom vi under året firar vårt 70-årsjubileum berättade föreningens sekreterare Roland Lindberg under bussfärden bland annat om olika händelser i samband med året 1949. Vi besökte Rödå Antik, åt lunch på Restaurang Örn och avslutade med att se en utställning i Västerslätt med Folke Hübinettes modeller av gamla Umeå.

AUGUSTI: Ännu en gång arrangerades en Antik- och Hantverksdag. Tomas och Malin Blomberg underhöll med musik på nyckelharpa och fiol. Helen Hällgren bakade bröd i bagarstugan, Terese Rynald hade öppet i sin sommarbutik. Lars-Erik Lundberg kokade kaffe i den gamla kokvagnen. Man kunde se när Elisabeth Tellenbach renoverade fönster, Brita Lidström Geelmuyden tillverkade små får av ull och Lena Johansson gjorde örhängen. Åke Jonsson informerade om och sålde Tavelsjöhonung, Roland Lindberg berättade om släktforskning, Rolf Sixtensson visade gamla föremål och Kerstin Almroth

Brita Lidström Geelmuyden tillverkar små får.

svarade på frågor om smycken. Kaffe och hallsonsaft och massor av kakor serverades av Eva Lindman och Eva Sunding.

SEPTEMBER: Extra föreningsstämma med anledning av förslag till nya stadgar för Hembygdsföreningen Umbygda. Till ordförande för stämman valdes Berndt-Ola Lundström och till sekreterare Roland Lindberg. Förslaget till nya stadgar antogs enhälligt. Orkestern Patina spelade mjukjazz och evergreens.

OKTOBER: I firandet av Umbygda 70 år deltog ett antal gamla och nya styrelsemedlemmar med att berätta om några intressanta händelser under åren, bland annat planeringen av campingplats och dansbana.

Harald Johansson, Göran Isaksson, Roland Lindberg och Rolf Sixtensson

NOVEMBER: Fortsatt firande av Umbygda 70 år med att Brita Lidström Geelmuyden berättade om sin mor Karin som i många år var verksam i föreningen.

DECEMBER: Traditionsenligt firades årets sista brasafton med julbord för föreningens medlemmar. P-A Sundbaum ledde allsång och kören Grannlåt framförde ett antal julsånger.

Eva Sunding

Foto Eva Sunding

Foto Eva Sunding

Brott och straff "förr i tin"

Förr i tiden fanns det egentligen bara tre sorters bestraffningar – böter, dödsstraff och skamstraff. Kyrkan kunde dessutom döma till bannlysning eller botgöring, till exempel en lång pilgrimsfärd. Någon form av villkorlig dom fanns inte utan begick man ett brott och åkte fast blev man straffad, punkt slut. Kunde man inte betala sina böter fick man plikta med kroppen, vilket innebar spöstraff. Villkorlig dom infördes först 1906. Fängelser fanns inte i någon egentlig mening förrän en bit in på 1800-talet. Det förekom dock ibland att någon blev dömd att sitta av sitt straff i ett torn eller en källare på vatten och bröd, en straffform som avskaffades först 1884.

Det fanns "gammalt tillbaks" många saker man kunde dömas för, saker som vi idag inte ens tänker på som brott, exempelvis förolämpningar, sabbatsbrott, trolldomsbeskyllningar, avfall från den "rena

evangeliska läran" (kunde medföra landsförvisning) m.fl.

Det fanns inte någon form av förmildrande omständigheter, stöld var stöld oavsett om man stal av hunger eller inte. För "fjärde resan stöld", alltså fjärde gången man åkte fast för stöld, kunde hängning utdömas.

Fram till 1800-talet brukade avrättningar äga rum på offentliga platser och det var i det närmaste feststämning runt händelsen där alla människor av alla åldrar samlades för att se på.

Avrättningsplatser i "Umbygdaområdet" fanns i Röbbäck, Levar, Vännäs och Sävar.

1771 fanns det dödsstraff för 68 olika typer av brott. Gustav III strök dock under sin regeringstid ett antal av dessa dödsstraff.

(källa: historiesajten.se och Västerbotten 4/2007)

Roland Lindberg

sasong
KERAMIK DESIGN VINTAGE

Tillverkar och säljer bruksgods inspirerad av säsongens färger och trender. Sommarbutik med inredning och Annie Sloans Chalk Paint i Soldattorpens ladugård. Workshops och Prova-på-kurser i verkstaden.

Välkomna!
www.sasong.net

Byggnadskommitténs rapport

Byggnadskommittén har som vanligt varit aktiv under året! Det är många byggnader att sköta om och framför allt i Wårdshuset har det varit en del reparationer och förbättringar. Nedan följer ett axplock av vad vi gjort.

- En fläkt har monterats på skorstenen i Storstugan så det ska fungera bättre att elda i öppna spisen.
- Ommurning av två skorstenar på torpen. Detta möjliggjordes med bidrag från Länsstyrelsen.
- Nya skyltar för information om vår drängsten och kvarnsten.
- Fortsatt renovering av fönster på entrédelen till Wårdshuset.
- Ommålning av fönster, byte av foder och en del fasadbräder på torpen. Till detta fick vi bidrag av Umeå kommun.

- Nytimring och lock över brunnen, samt en ny brunnessvängel.
- Byte av kompressor samt underhåll av värmesystemet.
- Två arbetsdagar på området med t ex krattning, rensning av hängrännor och mossa på tak samt allmän städning utomhus.
- Reperation av golv i Mor Lindgrens stuga.
- Under slutet av året påbörjades renovering av baren vid Storstugan, främst p g a fortsatta problem efter den vattenskada vi hade för två år sedan.

*Brita Lidström Geelmuyden,
Maria Lindman, Lars-Erik Lundberg,
Morgan Persson och Elisabeth Tellenbach*

Brännlands Wårdshus

Öppet alla dagar för mat och fika.

Vi hjälper gärna till om ni ska ha fest eller middag, ni är välkomna till oss på Wårdshuset eller så ordnar vi med catering till annan plats. Besök gärna vår hemsida eller ring för menyförslag.

Varmt Välkomna!
Kristina och Michael med personal.

*Brännlands
Wårdshus*

Tel: 090-301 30
www.brannlandswardshus.se

Sveriges Hembygdsförbunds Riksstämman 2019

Riksstämman arrangerades av Heimbygda, Jämtlands och Härjedalens hembygdsförbund och var förlagd till Östersund den 24–26 maj.

Fredagen inleddes på friluftsmuseet Jamtli med att Trine Amundsen, Heimbygdas ordförande, hälsade välkommen. Samtidigt fick deltagarna frossa i kakor, eller ”krus” som det heter i Jämtland. Det blev ett riktigt ”kruskalas”.

HEMBYGDSTURISM Temat för årets Riksstämman var Hembygdsturism. Ett antal seminarier genomfördes. Johan Graffman var moderator för samtalen. Henrik Zipsane, chef för Jamtli, berättade om museet som är Jämtlands främsta besöksmål vid sidan av Åre. Håkan Espmark från Ströms hembygdsförening berättade om föreningens arbete för att öka antalet besökare. Margareta Johansson från Medelpads hembygdsförbund berättade om hur föreningarna kan dra nytta av Pilgrimsleden som ett gemensamt tema för att locka besökare till hembygdsgrändarna. Konsult Johan Gruffman talade om besöksnäringens betydelse och kulturturismens potential.

ÅRSSTÄMMA Vid lördagens stämmoförhandlingar omvaldes Maria Norrfalk till ordförande och även vår länsrepresentant i styrelsen Bo Nilsson omvaldes. Ett antal motioner och övriga ärenden behandlades.

HEMBYGDSFEST På kvällen hölls Hembygdsfesten på Arctura Östersund. Middagen serverades på toppen av den 55 meter höga hetvattenstermosen med utsikt över sjö, fjäll och skog.

Foto: Wikipedia

HEMBYGDSRESOR Under söndagen kunde man välja mellan tre hembygdsresor:

- *Grosshandlarens vardag och bergets hemlighet.* Det var bland annat en guidad visning av grosshandlare Sundins fantastiska trävilla med historia från träpatronernas storhetstid.
- *Passion för kultur i heliga Birgitta och riddar Skunkes spår.* En resa längs pilgrimsvägen mot Niaros till Norra Skandinaviens enda bevarade medeltida absidkyrka – Hackås kyrka, som är belägen vid Storsjöns strand med utsikt över fjällen.
- *Kreativitet och ny design på historisk mark.* I bussresan ingick berättelsen om runstenen som Östman, Gudfast son reste, ett besök i Frösö Kyrka, guidad visning av Wilhelm Peterson Bergers Sommarhagen, en lunch på Frösöns hembygdsgränd och slutligen ett besök på Frösö Handtryck, ett av landets äldsta handtryckerier kända för sitt samarbete med moderna designers.

Nästa års riksstämman kommer att hållas i Nyköping.

Lars-Erik Lundberg och Eva Sunding

Mor Lindgren

Foto: Lars Bygdemark

Uppe på torpen finns Umbygdas tre torpstugor. I den stuga som står längs efter gamla vägen bodde under en tid Olivia Lindgren eller Mor Lindgren som hon också kallades.

Olivia föddes 1870 och var yngst av fyra syskon. Hon gifte sig med Jonas August Lindgren och de kom att bo både i Kassjö och i Brännland. Paret fick inte några barn. Makarna tog ut boskillnad 1906 men bodde tillsammans ända till makens död 1947.

1926 köpte Olivia Johannestorp nr 1 i Brännland (2 torpstugor, 1 bagarstuga samt ladugård) av Evangeliska Fosterlandsstiftelsen för 1 550 kronor. Det var den tiden ovanligt att en kvinna stod som ägare till en fastighet.

I den torpstuga som Olivia inte själv bodde i lät hon ibland personer övernatta och kanske tog hon då en liten slant för detta. Hon levde under små omständigheter, hennes bror Johan hjälpte henne ekonomiskt ibland och själv gjorde hon småaffärer genom att bland annat köpa ägg och sälja vidare. Hon födde även upp en och annan gris och sålde. Hon lär dessutom ha haft en blygsam pension. Olivia hade släktingar i Brännland som hjälpte henne med praktiska ting. Vi vet egentligen inte vad hennes man Jonas sysselsatte sig med.

Olivia dog stilla och fridfullt den 22 augusti 1949 i en ålder av 79 år. Mot slutet av sin levnad var hon inte så klar i huvudet, hon tillbringade därför sista tiden på Umedalens sjukhus.

Under alla år som Mor Lindgren bodde på torpen gick den enda vägförbindelsen från inlandet och ner till Umeå förbi hennes lilla torp. Hon kunde därför hålla koll på vem och vilka som färdades förbi.

Efter hennes död auktionerades fastigheten ut och köptes då av Hembygdsföreningen Umbygda. Det lilla lösöre som fanns såldes också.

Eva Lindman

Kassörens kommentarer till Balans- och resultatrapporten 2019

Under året har stora underhållsåtgärder utförts. Skorsten och fönster på Mor Lindgrens stuga har renoverats. Kostnader utöver ideella insatser blev 67 760 kr. Ett statligt bidrag på 35 000 kr delfinansierade insatsen. Utöver planerat underhåll har vi haft stora kostnader för att byta ut en kompressor i bergvärmesystemet samt åtgärda en vattenskada.

Balansrapport

Likvida medel		Skulder kortfristiga	
Kassa	27 081	Övriga kortfristiga skulder	1 423
Bankkonto	4 573	Summa	1 423
Summa	31 654	Låneskulder	
Kortfristig fordran	14 913	Spintab	0
Kundfordringar	0	Summa	0
Summa	14 913	Eget kapital	936 865
Inventarier	232 645	Torpstugefond	43 637
Avskrivning	-232 645	Vinst/förlust föregående år	-284 160
Summa	0	Summa	696 342
Fastigheter	1 025 672	Summa kapital, avsättningar och skulder	697 765
Avskrivning	-365 931	Årets resultat	8 543
Summa	659 741	Summa skulder	706 308
Summa tillgångar	706 308		

Resultatrapport

Intäkter

Medlemsavgift	19 300
Hysesintäkter	263 403
Statliga bidrag	33 000
Gåva	160

Summa intäkter **315 863**

Kostnader fastighet

Rep och underhåll	194 367
Fastighetsskatt	11 452

Summa **213 989**

Övriga kostnader

Årsberättelse	5 400
Aktiviteter	5 059
Resekostnader	5 206
Repr ej avdragsgill	10 275
Porto	2 970
Övr förvaltningkostnader	33 937

Summa **62 847**

Personal

Övr personalkostnader	9 100
-----------------------	-------

Summa **9 100**

Resultat före avskrivning **38 097**

Avskrivningar

Byggnader	29 545
Inventarier	0

Summa **29 545**

Finansiella investeringar

Ränteintäkter	0
Räntekostnader	9

Summa **9**

Bokslutsdispositioner

Årets skatteskuld	0
-------------------	---

Årets resultat **8 543**

Brasaftnar och övriga arrangemang våren och sommaren 2020

11 FEBRUARI

Journalisten Gunilla Nordlund berättar om människoöden ur vår historia som hörts i radioprogrammet Släktband.

24 MARS

Årsmöte

Vid kaffet får vi lyssna till Ingemar Grahn som tolkar Elvis.

21 APRIL

Arkivarie Susanne Odell berättar om tjärdrottningen Ingegerd Levander från Vindeln.

19 MAJ

Professor Tomas Lundmark föreläser om trädens betydelse för miljön.

4 JUNI

Bussutflykt (heldag)

AUGUSTI

Umbygdas Antik- och Hantverksdag

Brasaftnarna börjar kl. 19.00 och hålls i Storstugan, Brännlands Wårdshus. Vi annonserar torsdag veckan innan i Evenemangsguiden i VK samt lägger ut information på vår hemsida och på facebook. Ni kan äta middag på Wårdshuset före varje brasafteon. Wårdshuset serverar middag (varmrätt, sallad, bröd och smör) för endast 125 kr mellan kl. 17.30 och 18.15. Stanna sedan och var med oss på brasafteonen, det kostar 50 kr (inkl. kaffe och kaka). Ni kan naturligtvis enbart komma till brasafteonen.

Medlemskap i Hembygdsföreningen Umbygda

Enskild medlem 100 kr/år.

Bankgiro 5785-7583 (betalas avgiften via internet, var noga med att ange namn, adress och **e-postadress**).

Hemsida: www.hembygd.se/umbygda

E-post: eva.lindman@hotmail.com